

Formanden (Høgsbro): Som det af Betænkningen vil ses, er der af Mindretallet stillet Forslag til en Dagsorden. Jeg sætter først dette Forslag til Dagsorden under Forhandling og Afstemning, og derefter, for saa vidt dette maatte blive fastsat, Lovforslagets Paragraffer med de dertil stillede Ændringsforslag samt Spørgsmaalet om Sagens Overgang til 3dje Behandling.

Under Forhandling sættes altsaa det af Mindretallet (Berg) stillede Forslag om Overgang til den næste Sag paa Dagsordenen, saalydende:

Idet Tinget udtaler, at man anser det for at være i alle Henseender utilraadeligt at fortsætte Centralisationen af alt højere Undervisningsvæsen i Kjøbenhavn,

betrakter det som meget uhenftgtsmæssigt at henlægge Undervisningen i Landbrug, Skovbrug og Havebrug til et fra alle Sider behyggeligt Areal i Hovedstaden, hvorved ethvert Forsøg under Naturforhold, der svare til Landets almindelige Vækstbetingelser, maa anses for udeluftet, og desaarlag

finder, at Spørgsmaalet om Landbohøjskolens Flytning til et andet Sted i Riget, og af flere Grunde helst til Sylland, om en særlig Ordning af Veterinærundervisningen og om alle med disse i Forbindelse staaende Forhold bør gøres til Genstand for en omhyggelig, alsidig Overvejelse, forinden den fremtidige Ordning af Landbohøjskolen fastsættes, — gaar Tinget over til Dagsordenen.

Forslagsstilleren (Berg): Den Gang Lovforslaget om Tillæg til og Forandringer i de om den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole gældende Lovbestemmelser samt om Landbrugsfakoler sidde Gang var til Forhandling her i Tinget, udtalte jeg den samme Tanke, som nu ligger i et Forslag om at udstemme § 4, der jo gaar ud paa at anvende store Kapitaler til Udvildelse af Bygningerne ved Landbohøjskolen. Denne Betragtning har jo ikke fundet nogen særlig stor Tilslutning i Folketinget, men jeg anser den for at være i og for sig saa vigtig, at jeg, saa længe Sagen ikke er endelig afgjort ved Lov, ikke kan undlade at benytte Lejligheden til at indstille til Tinget om en nærmere Drøftelse af dette Spørgsmaal. Det er

naturligt i et mindre Land, særlig om dets geografiske Forhold ere saaledes som her, at det er delt i Der og en større Provins, landfast med det øvrige Europa, hvor der Hovedstaden er af en saa overordentlig Størrelse i Forhold til Landets Størrelse, at der ogsaa der vil samle sig, centralisere sig flere Anstalter, Oplysnings- og Kunstanstalter o. s. v., end man kan sige, at det er Tilfældet i andre Hovedstæder; men det turde vel dog være tvivlsomt, hvis man ellers kan finde en Sammenligning mellem dette Lands Forhold og andre Landes, om man kunde finde Mage til Centralisation af saadanne Anstalter, som her er til Stede. Kjøbenhavn, der ligger i yderste Øst af et lille Land, bortskilt fra den største Provins ved et Par Bælter og Havet, har samlet i sig alle højere Undervisnings- og Kunstanstalter. Der er det eneste Universitet, vi have i Landet, med dertil hørende Anstalter, saasom Hospitaler, kemisk Laboratorium, botanisk Have med botanisk Musæum, zoologisk og mineralogisk Musæum og mange flere Foreninger, tilhørende ganske naturligt Højskolen. Vi have som Nr. 2 polyteknisk Anstalt med dennes forskellige tilhørende Læremidler og Anstalter. Vi have saa Nationalteatret, som Landet skatter til i dyre Domme, ej blot ved Forrentning af den store Bygning, men ogsaa ved den aarlige Drift; hele Landet skatter og styder til. Saa have vi Kunstmusæet, vi have Kunstakademiet, vi have alle de forskellige Centralmusæer, oldnordisk og etnografisk Musæum o. s. v. Vi have endvidere de højere Undervisningsanstalter paa det militære Omraade, begge Officersfakolerne, saa jeg har ved blot at nævne disse Anstalter givet Dem et Begreb om, i hvilken Grad alt hørende til Kunst, Videnstaben og Oplysning af højere Væsen at være er centraliseret her i Hovedstaden. Jeg kunde endvidere nævne Dem i Forbindelse dermed, hvad vi ikke blot aarlig maa koste paa at drive alle disse Anstalter, men ogsaa, hvad vi i de senere Aar og for Tiden anvende af Millioner til at skaffe Bygninger til Bejse for disse Anstalter. Der er jo nemlig, som De vide, i intet Tidrum i samme Omfang som i de senere 4—5 Aar anvendt en saadan Masse Millioner paa Udvildelse, Forbedring og Nybygning af disse Anstalter, og dertil kommer jo ogsaa paa den Maade, som Militærvæsenet er centraliseret, andre Indretninger og Foranstaltninger, som ere centraliserede her i Kjøbenhavn, særlig Garnisonsvæsenet, og der truer det jo meget stærkt med, at et i Øjeblikket uberegneligt Antal Millioner ogsaa skulde komme til at